

DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18. Tel. 2-93.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 2-3 po południu.

Prenumerata: Miesiąc, zł. p. 0.60.

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szp. na stronie) zł. p. 0.15-Przed tekstem zł. p. 0.45 — za wiersz (dwie szpalty na stronie) Drobne zł. p. 0.03 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie zł. p. 0.30. —

Geny egzemplarza zł. p. 0.15.

Nr 39. (262.)

Łódź, wtorek 28 września 1924 r.

Rok VI.

Dr. J. POLAK.

Stan higieniczny miast polskich.

Według ankiety, przeprowadzonej przez Związek Miast Rzeczypospolitej Polskiej w roku 1921.

(Ciąg dalszy).

Zaopatrzenie w wodę.

Z tablicy I, widać, że z liczby 256 miast 149, czyli znacznie więcej, niż połowa, posiada wodę złą. „Średnie” zaopatrzenie w wodę, t. j. stadnie wiercone, często jednak dające wodę, nieodpowiadającą warunkom higienicznym, posiada miast 84, czyli przeszło 30 na sto, zaś zaledwie 45 posiada wodociągi (niecałe 20 na sto).

I w tym wszakże wypadku ratuje sytuację b. Dzielnica Praska, w której na 45 miast 19, t. j. blisko połowa, posiada wodociągi, z tej wody zaś nie posiada żadne miasto tej dzielnicy.

Zbliżone warunki co do wodociągów mają miasta Małopolski, z których 24 zaopatrzone w wodociągi, natomiast z liczby pozostałych 52 miast znaczna większość posiada zle zaopatrzenie w wodę.

Z liczby ogólnej 182, mających mniej niż 10,000 ludności, 113 miast posiada urządzenia zle, 38 średnie, 31 zaś posiada wodociągi, przy czem województwa b. Królestwa oraz Kresów Wschodnich, z wyjątkiem dwóch miast, posiadają zle zaopatrzenie w wodę.

Usuwanie nieczystości i odpadków.

Kanalizacja, jaką w Anglii nie tylko miasta, ale i wsie nader liczne oddawna urządziły, w obrębie Państwa Polskiego, prócz Warszawy, istnieje tylko w b. Dzielnicy Pruskiej i w Małopolsce. Pewna liczba miast zaprowadziła wywózkę nieczystości za pomocą wozów hermetycznych z pneumatycznym opróżnianiem dołów kloaczych. Taki system zaliczyliśmy do „lepszych”, labo doły kloacze za szkodliwe dla zdrowia uznać musimy. Co się tyczy kanalizacji, to wyjąwszy Poznań, Kraków, Łódź, Cieszyn, miasta do skanalizowanych zaliczone mają kanalizację zazwyczaj częściową tylko, zarówno pod względem systemu (rozdzielczą lub tylko dla wód atmosferycznych), jak i pod względem zaopatrzonego w kanały terytoryum.

Miasta Kresów Wschodnich wszystkie bez wyjątku uprzątają nieczystości w sposób prymitywny, podobnie jak 95 miast b. Królestwa na ogólną liczbę 100. Ulepszone sposoby (przeważnie z kanalizacją) mają: b. Dzielnica Praska (prawie połowa ogółu miast) i Małopolska (trzecia część ogółu miast tej dzielnicy).

Co zaś się tyczy usuwania odpadków i śmieci, to właściwie jakiegokolwiek organizacji prawidłowej sprawa ta nie posiada nawet w wielkich miastach naszych, jak: Warszawa, Łódź, Lublin i t. p. W danych wypadkach możemy jedynie podzielić miasta na dwie kategorie, z których jedna nie posiada absolutnie żadnej organizacji, druga zaś jedynie zaczątki organizacji w postaci bądź skromnych taborów miejskich do wywożenia śmieci, zazwyczaj bez specjalnych typów wozów i bez śmietników prawidłowej budowy, bądź w postaci tylko gospodarczego ześrodkowania wózków w zarządzie miejskim, z wynajmowaniem wozów od przedsiębiorców.

Bez wszelkiej organizacji usuwania śmieci mamy miast 199, z ogólnej liczby 256, z organizacją zaś wzmiankowaną 57. Z czterech powyższych kategorii województw przypada: na pierwszą 94 miast, nie posiadających żadnej organizacji, a tylko $1\frac{1}{2}\%$ posiada zaczątki organizacji; dla drugiej kategorii odnośne cyfry są 17 i 2; dla trzeciej 29 i 16 (więcej niż połowa), dla czwartej 59 i 27 (połowa).

Dla miast z ludnością do 5 tysięcy wyniki wypadły szczególnie rażąco, mianowicie: z 27 miast b. Królestwa zaledwie jedno posiada, acz prymitywną, organizację wywózki, z 8 miast Kresów Wschodnich — żadne i jedynie 7 miast (na 32) województwa Poznańskiego i 5 (na 30) miast Małopolski posiada skromną organizację.

Podobne wyniki dały odpowiedzi zarządów miast, liczących 5 — 10 tysięcy mieszkańców.

Oświetlenie.

W czasach okupacji niemieckiej i austriackiej budowano elektrownie w zarządzie miast lub koncesyjne. Z nich wiele już zdążyło się zepsuć albo też zawieszono ich czynność czasowo lub stale z powodu braku opału. Stale, przed wojną zbudowane, elektrownie, prawie wyłącznie istnieją w b. Dzielnicy Praskiej i w Małopolsce. Gazownie w małych miastach urządzało w licznych miastach b. Dzielnicy Praskiej.

Z ankiety wynika, iż połowa miast b. Królestwa Polskiego (55 na 105) nie posiada zgoła żadnego oświetlenia lub też posiada jedynie rzadko rozmieszczone, znane dobrze latarnie naftowe. Druga połowa miast b. Królestwa posiada, wogóle niezmiernie skąpe, oświetlenie elektryczne, gazowni zaś żadne miasto w województwach b. zaboru rosyjskiego, mające mniej, niż 10,000 ludności, nie posiada. Elektrowni natomiast liczą te dwie kategorie miast 24 i 3. Województwo Poznańskie posiada 26 gazowni miejskich z ogólnej liczby miast, ankietą objętych, i 18 elektrowni. Miasta Małopolski posiadają 11 gazowni i 20 elektrowni, nadto niektóre oświetlają się lampami naftowo-żarówkami, niestety w większości miast zniszczonymi podczas wojny. Przeszło połowa miast poznańskich z ludnością do 5,000 posiada gazownię (17 na 32) i 10 elektrowni, gdy miasta najmniejsze Małopolski liczą ogółem 1 gazownię i 1 elektrownię.

Budynki szkolne

Wiadomo, że za czasów uciemnienia szkoła pod władzą Rosji była zaniedbana jeszcze bardziej od innych zakładów społecznych, a przeto i budynki szkolne w b. zaborze rosyjskim ulegają wszelkim zasadom higieny. Natomiast szkoły b. dzielnicy praskiej, przeznaczone w znacznym

stopnia do zniemczenia ludności, przeważnie znakomicie są urządzone. Małopolska, w której autonomiczne władze krajowe dbały o szkolnictwo, posiada również w wielu miastach prawidłowo urządzone budynki szkolne.

Buildynki szkolne podzieliłem na 3 kategorie pod względem warunków higienicznych i oznaczyłem kategorie te liczbami, rozumiejąc pod liczbą 1. bądź szkoły, amieszczone w wynajętych mieszkaniach prywatnych, bądź w budynkach skleconych bez żadnego względu na higienę; pod liczbą 2. budynki szkolne, już w pewnym stopniu awzględniające zdrowotność, zaś pod liczbą 3. budynki, odpowiadające wymaganiom higieny.

Te ostatnie istnieją w 33 miastach b. dzielnicy pruskiej, na liczbę ogólną 45. w Małopolsce w 54 miastach na 85, zaś w b. Królestwie Polskiem zaledwie w 4 na 105, zaś na Kresach Wschodnich niema ich wcale. Z tablicy zasadniczej widać, że ogrody i boiska przy szkołach są udziałem jedynie niewielkiej liczby szkół, przeważnie również tylko w woj. Poznańskiem i w Małopolsce.

Szpitala.

Na 256 miast 95 mają szpitale, po części stanowiące własność samych miast, po części sejmików, rządu lub kongregacyj. 161, czyli prawie $\frac{2}{3}$ ogólnej liczby, szpitali nie posiada. I tu zachodzi w miastach najmniejszych stosunek taki sam, jak w sprawie budynków szkolnych; mianowicie z liczby miast z ludnością poniżej 5.000 na 97 miast zaledwie 14 posiada szpitale, a z tych dziewięć przypada na b. dzielnicę pruską. Różnią się pod tym względem miasta te od kategorii z ludnością 5 — 10.000 (na 85 miast w 31 istnieją szpitale, z tych zaś większość przypada na b. Królestwo Polskie i Małopolskę 15 i 9). W 35 miastach b. Królestwa i Kresów Wschodnich, mających mniej od 5.000 mieszkańców, istnieją zaledwie 4 szpitale.

Kąpiele publiczne.

Pod względem kąpiel publicznych Polska zajmuje niewątpliwie jedno z ostatnich miejsc w Europie, nie wspominając już o Stanach Zjednoczonych Ameryki, w których chłopci i robotnicy bardzo często mają we własnych mieszkaniach kąpiele.

Na 216 miast, z których mamy odpowiedź, tylko 103, czyli mniej niż połowa, posiada kąpiele publiczne. Ze 182 miast, liczących 10 tysięcy mieszkańców, tylko 66, a więc trzecia część może się kąpać; podobnież z liczby 127 miast z ludnością do 5.000 ludności — 36, czyli również $\frac{1}{3}$, posiada kąpiele.

Oczywiście i tu prym trzymają Poznańskie i Małopolsko; zastępuje zaś na uwagę fakt, iż w miastach tych Kresy wschodnie posiadają względnie więcej kąpiel (5 na 8), niż b. Królestwo Polskie (9 na 18). Oczywiście wniosków ściślejszych wobec małych liczb wyprowadzać nie podobna, ale przypuszczać należy, że ma tu pewne znaczenie zwyczaj ładu rosyjskiego używania łaźni.

Fatalny stan miast, zwłaszcza w b. Królestwie, stąd jeszcze wpływa, że znaczną liczbę kąpiel publicznych w małych miastach stanowią łaźnie rytualne żydowskie, przeważnie źle urządzone, brudne i bardzo niechętnie przez ludność chrześcijańską wogóle używane.

Ogrody publiczne.

Pod względem ogrodów publicznych (o zadrzewieniu alic, mianowicie w b. zaborze rosyjskim, trudno mówić) podzielił miasto na 3 kategorie, z których najgorszą, t. j. nie posiadającą wcale ogrodów, oznaczyliśmy liczbą 1, mającą małe ogródki lub skwery — liczbą 2, zaś wyposażoną w większe lub wielkie ogrody, parki i t. p. — liczbą 3. Otóż do tej ostatniej kategorii należy zaledwie 55 miast na 256, do drugiej — 53, zaś

do miast zupełnie pozbawionych ogrodów należy miast 148, czyli znaczna większość. Poznańskie w tym względzie rażąco odbija od pozostałych ziem polskich; nawet miasta z ludnością do 10.000 ludności i do 5.000 posiadają tam z tego względu postać kulturalną (27 na 41 i 21 na 32).

Rzeźnie.

Rzeźnie, jako należące do bardzo ważnych pod względem higienicznym urządzeń miejskich, stanowią jeden ze wskaźników kultury sanitarnej. Podzieliłiśmy je na trzy kategorie, z których pierwsza obejmuje zakłady, a raczej najczęściej tylko pomieszczenia do uboju bydła, w rodzaju jakiejś starej stodoły, chlewa lub rzeźni, z szalasa jakiegoś złożonej. Do miast, oznaczonych liczbą 1, zaliczyliśmy również miasta, nie mające rzeźni, o których powiedziano, iż rzeźnie w domach swych biją bydło. Kategorja druga oznacza miasta z rzeźniami już specjalnie na cel ten zbudowanymi, ale bynajmniej nie odpowiadającymi warunkom rzeźni higienicznej, a więc zbyt małymi, źle brakowanymi, nie mającymi należytych urządzeń technicznych i chłodni, warunków do badań mięsa. Do kategorji, oznaczonej liczbą 3, zaliczyliśmy miasta z rzeźniami zbliżonymi do typu wzorowych.

Tych ostatnich mamy zaledwie 32 w 256 miastach. Województwo Poznańskie wykazało takich miast 20, Małopolska 10, Kongresówka 1, a Kresy Wschodnie ani jednego. W Poznańskim tylko jedno miasto niema rzeźni. Małopolska liczy 24 miasta najgorszej pod względem rzeźni kategorji 1 52 — średniej. W b. Królestwie i na Kresach Wschodnich prawie ściśle połowa miast należy do 1-szej i połowa do drugiej kategorji (52 i 52 oraz 9 i 10).

Jak wspominałem na początku sprawozdania, ankieta nie obejmuje Ziemi Wileńskiej, ani Górnego Śląska. Ze Śląska Cieszyńskiego przysłano odpowiedzi z Cieszyna, o którym, jak widać z tablic, krótko powiedzieć można, iż należy do najlepszych miast we wszystkich poszczególnych sprawach, w ankiecie przewidzianych.

Z całego zestawienia danych ankiety wynika potwierdzenie zupełnie jasne faktów, zresztą w ogólnych zarysach już przeważnie znanych, mianowicie:

1. Państwo Polskie nie tylko nie jest jednolite pod względem warunków kulturalno-zdrowotnych, ale przedstawia rażące różnice w różnych dzielnicach.

2. Ankieta potwierdza wpływ prawodawstwa, a jeszcze bardziej administracji sanitarnej państwowej na postęp higieniczny miast. Wpływ samorządów, do których działalności należało zarządzanie miast i zakładów miejskich w Prasach i w Galicji, oraz wpływ policji, do której należało w Prasach utrzymanie czystości w miastach, najbardziej się awydatniły w b. dzielnicy pruskiej.

3. Ponieważ poprawa stanu higienicznego miejsc zaludnionych, a co zatem idzie, zmniejszenie śmiertelności, podniesienie fizycznej siły ludności i postęp warunków ekonomicznych stanowią jedno z najpierwszych zadań Państwa, przeto Państwo użyć powinno wszelkich starań, aby względnie prawidłowy stan sanitarny Kresów Zachodnich nie uległ pogorszenia, zaś stan dzielnicy b. zaboru rosyjskiego czynił bardzo szybkie postępy.

4. Na poprawę stanu sanitarnego Rząd Państwa, i w szczególności główny jego organ sanitarny, Generalna Dyrekcja Zdrowia, powinny zwrócić szczególną uwagę, z dwóch jeszcze względów specjalnych, mianowicie: ponieważ stworzyć należy trwałą zaporę w przenoszeniu chorób epidemicznych z Rosji i Ukrainy, do czego najpewniej uzdrowotnienie miast i wsi właszeza na Kresach Wschodnich się przyczyni, i ponieważ stworzenie na granicy państw obcych wysokiej kultury zdrowotnej posiada wielkie znaczenie w dziedzinie nie tylko zdrowia, lecz i stosunków międzynarodowych wogóle.

Budowa portu w Gdyni.

Jak komunikuje nam Ministerstwo Przemysłu i Handlu, w dniu 4 lipca Pan Minister Przemysłu i Handlu podpisał umowę z Konsorcjum Francusko-Polskiem o budowę portu w Gdyni. Do Konsorcjum tego wchodzi z strony francuskiej znane firmy: „Société de Construction des Batignolles“, Schneider & Co. i „Société Anonyme Horsent, ze strony zaś polskiej — Polski Bank Przemysłowy, inż. Wł. Rummel i inż. T. Nosowicz. Skład Konsorcjum daje zupełną gwarancję sumiennego i umiejętnego wywiązania się z przyjętych na siebie zobowiązań.

Konsorcjum występuje w budowie portu nie jako koncesjonariusz, lecz jako zwykły przedsiębiorca, a więc już od pierwszej chwili wybudowania jakichkolwiek urządzeń portowych Skarb Państwa staje się ich wyłącznym i bezpośrednim właścicielem i ma wolną rękę w ich eksploatacji.

Zawarta umowa obejmuje wykonanie następujących robót:

- 1) Kanał wejściowy do awanportu o głębokości 11 metrów.
- 2) Awanport o powierzchni wodnej około 150 hektarów z basenem w awanporcie 8 mtr. głębokim, posiadającym 1060 m. b. nabrzeży o głębokości przy podstawie 8 mtr., i pirsom dla statków pasażerskich, posiadający 400 m. b. nabrzeży 8-metrowych i 300 m. b. nabrzeży 10-metr.
- 3) Basen wewnętrzny, wybagrowany w ładzie, o powierzchni wodnej 43,5 ha. posiadający głębokości 10 mtr. i 2500 m. b. nabrzeży tejże głębokości przy podstawie.

Ogółem więc port Gdynia będzie miał około 190—200 ha powierzchni wodnej i 4260 m. b. nabrzeży o głębokości od 8 do 10 metrów, do czego jeszcze dochodzi 175 mtr. istniejącego obecnie tak zwanego łamacza fal, który również zapomocą bardzo nieznacznych robót może być zmieniony na przystań, co da razem 4435 m. b. nabrzeży.

W tych rozmiarach port Gdynia będzie mógł dać miejsce przy nabrzeżach jednocześnie 25—30 dużym statkom i zapewni możliwość rocznego obrotu towarowego około 2,5 milionów tonn, co mniej więcej odpowiada obecnie zdolności przeładunkowej portu gdańskiego. Jednakowoż pod względem technicznym Gdynia będzie znacznie przewyższać Gdańsk, gdyż w Gdyni statki o wielkiem zanurzeniu będą mogły stawać bezpośrednio przy samej ścianie nabrzeża, zaś w Gdańsku z powodu małej głębokości przy istniejących tam przestarzałych nabrzeżach, nie przekraczającej 4 mtr., statki muszą stawać w pewnej odległości od nabrzeży, co znacznie utrudnia ładowanie i wyładowywanie. Poza tem Gdynia będzie miała głębsze i znacznie dogodniejsze wejście z morza, niż Gdańsk.

W przyszłości Gdynia łatwo może być rozbudowana w miarę potrzeby i jej zdolność przeładunkowa powiększona do 6—7 milionów tonn rocznego obrotu.

Na zasadzie zawartej umowy budowa portu powinna być rozpoczęta nie później niż za miesiąc po podpisaniu umowy i całkowicie ukończona do dnia 31 grudnia 1930 roku. W roku 1925 przedsiębiorca obowiązany jest ukończyć i oddać Ministerstwu Przemysłu i Handlu w stanie gotowym do eksploatacji, nie mniej 200 m. b. nabrzeży, zaś w roku 1926—600 m. b. nabrzeży wraz z terenami przy nich.

Celem uniknięcia konieczności obciążenia budżetu państwowego w okresie sanacyjnym, spłata należnego przedsiębiorcy wynagrodzenia za budowę portu rozpocznie się dopiero w roku 1927 i będzie rozłożona na 8 l.t w ten sposób, że ostatnia rata wyplacona będzie w 1934 roku. Ogólny koszt zakontraktowanych robót łącznie z opłatą udzielonego przez przedsiębiorcę kredytu wyniesie 85,000,000 złotych.

Zawarta umowa nie obejmuje uposażenia portu, a więc portowej sieci kolejowej, magazynów, składów, elewatorów, chłodni i urządzeń mechanicznych. Urządzenia te będą stanowiły przedmiot dalszych prac, muszą jednakowoż być wykonywane stopniowo z takim wyrachowaniem, aby z chwilą ukończenia właściwych robót portowych port był zaopatrzony w najniezbędniejsze urządzenia, konieczne do jego eksploatacji.

Z przyznanego przez Radę Ministrów na budowę portu ogólnego kredytu 50,000,000 złotych, po potrąceniu przypadających na roboty hydro-techniczne 35 milionów złotych, zostaje na uposażenie portu 15,000,000 złotych. Suma ta nie wystarczylaby na uposażenie całego portu we wszystkie nowoczesne urządzenia portowe, czego też i nie przewiduje się, gdyż kosztem Skarbu Państwa mają być wykonane urządzenia tylko najniezbędniejsze, w przewidywaniu, że inicjatywa prywatna, dla której tu będzie otwarte szerokie pole działania, nie omieszka ulokować w tych urządzeniach wysoce rentownych swych—kapitałów.

Na ostatnią okoliczność powinna być zwrócona baczną uwagę, bowiem Gdynia będzie stanowiła jedyne wrota na drogi morskie, będące w całkowitem naszym posiadaniu. Jest sprawą pierwszorzędnej wagi, aby inwestycje w porcie były robione przez kapitały polskie, lub przynajmniej-aby kapitały polskie w tej dziedzinie dominowały, bez czego, jak również w pierwszej mierze bez posiadania polskiej floty handlowej, realizowany obecnie przez budowę portu nasz dostęp do morza nie byłby kompletny i nie postawiłby naszego handlu morskiego na własne nogi. Aby więc wcielić to w życie, wskazana jest jak najszersza propaganda idei tworzenia floty handlowej pod polską banderą, polskich zakładów okrętowych w porcie, polskich zakładów warrantowych i polskich domów spedycyjnych. Jest to wielkie dzieło, któremu nie podoła sam Rząd bez współdziałania całego społeczeństwa.

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Sprawozdanie z działalności Głównej Kasy Miejskiej za czas od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca 1924 roku.

Pozostałość gotówki z dnia 31 marca 1924 r.	Mk.	181.941.592.750.68
Wpłaty wynosiły	„	9.225.283.171.711.02
	Mk.	9.407461.224.764..70
Rozchód wynosił	„	8.716.592.008.460.60
saldo na dzień 1 lipca 1924 r.	Mk.	690.632.756.001.10
Listów otrzymano 488, wysłano 764.		
Koszty administracyjne Kasy Głównej wynosiły	Mk.	60.601.339.640.—
pensje pracowników	„	53.536.119.000.—
„ oficjalistów	„	3.698.789.000.—
„ gońców i sprzętaczek	„	2.440.089.000.—
wydatki kancelaryjne i administracyjne	„	350.012.000.—
drobne wydatki	„	130.396.000.—
opłat	„	443.300.000.—
światła	„	2.634.640.—
razem j. w	Mk.	60.601.339.640.—

Odbyły się 8 rewizje kasy w dniach 10 kwietnia, 13 maja, 17 czerwca r. b. Rewidentami byli: pp. wice-prezydent Groszkowski, radni Dworzniecki, Waszkiewicz, Macher i obywatel Hamburgski.

Poszczególne wpływy podatków ilustruje załączony wykaz.

Wykaz wpływów Kasy Miejskiej z opłat i podatków.

Rodzaj opłat i podatków	Wpływ za czas od 1. IV. do 30. VI. 24 r.		Wpływ za czas od 16. I. do 30. VI. 24 r.	
	na rzecz miasta	postronne	na rzecz miasta	postronne
Pod. na cele obr. Państwa . . .	553800		2014910	
Mnożnik " " " " " "	209722200		1114634390	
Pod. od obr. nieruch. r. 1923 24	30216200		138297000	
Różnica " " " " " "	5297800		533502300	
Pod. od zwierząt dom. " " "	9117000000		9117000000	
" lokali " " " 1922. . .	588670		21725125	
Mnożnik " " " " " "	86755680		4368456325	
Pod. od lok. i opl. komor. r. 23	142426980000		165763980000	
" " " " " " " "	465524700		3969715200	
Mnożnik " " " " " "	3269217100		25131981200	
5% prowizji za inkaso	1217509700		2545608560	
Podatek szlony r. 21	2180630		14527190	
Mnożnik " " " " " "	398430170		7418653735	
Pod. szk. i na op. społ. " 23	13499640000		13499640000	
" " " " " " " "	132070000		621520000	
Mnożnik " " " " " "	770844000		12501215525	
Podatek od psów " " "	798000		7027500	
Mnożnik " " " " " "	13954500		107898000	
Podatek " " " " " "	34781400000		34781400000	
Zwrot kosztów na znaczki . . .	1420027500		1420902000	
Opł. za prawo jazdy r. 23	7979000		15883500	
Mnożnik " " " " " "	226525500		490231000	
Opłata " " " " " "	235224900000		243539100000	
Zwrot kosztów za znaczki . . .	22326315500		23126322500	
Składka ogniowa r. 24		12765967000		17643825619
Kara i różnica do tejże		824563000		3713340681
Pod. od piwa " " " " " "	40115952000		46730109011	
Opł. za zaświadcz. ksiąg obr. . .	52860000		376380000	
" od sztydów i areklm r. 23-24	526014810		23.29931290	
Mnożnik " " " " " "	688373290		1367445730	
Składka dla Gminy Żydowskiej		958275650		1949506350
20% prowizji za inkaso składki Gminy Żydowskiej.	171415350		300721650	
Podatek od widowisk r. 1924	570302711613		1034300732696	
Składka na bud. teatru r. 23 24	119639706864		213397913826	
Opł. od wyrob. alkohol. " 24	785874660000		1270756197243	
Pod. hotelowy " " " "	60113240000		94713598750	
Zlecenia Magistrackie	950218000		3374983792	
Polecenia różne zamiejscowe . .		3961306200		5149125273
Porto do poleceń zamiejsc. . . .	72783110		98391447	
Kary sądowe		2838003000		2927065000
Państw. pod. dochodowy r. 1922		767808000		1290453000
Kara do tegoż		1789974000		3704979000
Państw. pod. dochodowy r. 1923		406574206000		737815243593
Kara do tegoż		82876200000		123828980000
Państw. pod. dochodowy r. 1924		1435002617800		1459012685100
Pod. sylwestrowy " " " "	909365225		6788870275	
Kary za zwłokę i nieprzestrzega- nie przepisów podatkowych . .	15326089938		86138657211	
Opłata za sekwestr	22768536115		35011808157	
Miejski podatek dochod. r. 18-19	2448		25092	
Mnożnik " " " " " "	4497552		15364908	
Opł. od obr. prod. przem. " 22-23	88227750		461992625	
Mnożnik " " " " " "	1606226350		2060788630	
	2082440391665	1948358915650	3364583841173	2357035203616
	4.030.799.307.315		5.721.619.044.789	

Obwieszczenia i Okólniki.

Okólnik № 48.

Nawiązując do okólnika № 73 z d. 22 grudnia 1923 roku w sprawie organizacji służby prasowej w Magistracie m. Łodzi, zaznacza się, że zadaniem Oddziału Prasowego jest nie tylko źródłowe i wyczerpujące informowanie opinii publicznej o postępach pracy w Zarządzie Miejskim drogą podawania do prasy aktualnych wzmianek i sprawozdań, lecz i prostowanie mylnych lub nieścisłych wzmianek i artykułów, pochodzących ze źródeł obcych. Oddział Prasowy bacznie śledzi pojawiające się w prasie publikacje, dotyczące Zarządu m. Łodzi, i w wypadku dostrzeżonych nieścisłości względnie niezgodności z faktycznym stanem gospodarki miejskiej, przesyła wycinki z pism zainteresowanym Wydziałom dla wypowiedzenia się. Otrzymany materiał informacyjny służy Oddziałowi Prasowemu do sporządzania sprostowań. Jest tedy rzeczą niezmiernie wagi, aby sprostowanie ukazało się w prasie możliwie najrychlej po opublikowaniu prostowanego artykułu. Tymczasem zdarza się, że Wydziały lub Oddziały przetrzymują u siebie zbyt długo nadesłane im przez Oddział Prasowy wycinki, a materiał informacyjny zostaje nadesłany z takim opóźnieniem, że publikowanie sprostowania staje się bezcelowem.

Dlatego Magistrat poleca, aby odpowiedzi na przesyłane Wydziałom i Oddziałom wycinki z pism były dostarczane Oddziałowi Prasowemu najkrótszą drogą i w zasadzie nie później jak w 24 godziny od chwili otrzymania wycinka. W razach wyjątkowych dopuszczalne jest opóźnienie sprostowania, gdy zebranie materiału wymaga specjalnych dochodzeń i badań.

Łódź, d. 11 września 1924 r.

Prezydent (—) M. Cynarski.

Dyrektor

Zarządu Głównego

(—) J. Zalewski.

Okólnik № 49.

Poleca się wszystkim Wydziałom i Oddziałom Magistratu m. Łodzi gruntowne zaznajomienie się z treścią „Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 czerwca 1924 roku o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne” (Dziennik Ustaw № 51 z dnia 21 czerwca 1924 roku, poz. 522). Odpowiedzialność za ścisłe stosowanie się do rozporządzenia wkłada się na kierownictwa Wydziałów. Przestrzeganie wykonania przepisów rozporządzenia porucza się Wydziałowi Podatkowemu, Oddziałowi Obrachunkowemu i Głównej Kasie Miejskiej, które obowiązane są nie załatwiać spraw, niezgodnych z rozporządzeniem, oraz udzielać wskazówek i uwag celem wprowadzenia spraw na tory przepisowe.—

Łódź, d. 10 września 1924 r.

Prezydent (—) M. Cynarski.

Dyrektor

Zarządu Głównego

(—) J. Zalewski.

Kronika miejska.

— **Walka z alkoholizmem.** W d. 11 b. m. odbyła się w Magistracie konferencja, poświęcona zagadnieniom, związanym z organizacją Sekcji do Walki z alkoholizmem.

Konferencji przewodniczył prezydent Cynarski, nadto udział w niej wzięli: dyrektor Zarządu Głównego, p. Zalewski, naczelnik Wydziału Statystycznego, p. Rosset, naczelnik Wydziału Opieki Społecznej, — p. Wisławski, oraz zaproszeni pp. dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia, dr. Skalski i p. Mieczysław Hertz.

Ustalono następujące zasadnicze punkty działalności Sekcji do walki z alkoholizmem:

a) zakładanie i prowadzenie jadłodajń;

b) urządzenie w zakładach leczniczych i dobroczynnych specjalnych oddziałów dla alkoholików;

c) utworzenie poradni dla alkoholików;

d) dokonywanie wywiadów u osób zatrzymanych w stanie nietrzeźwym;

e) moralna opieka i materialna pomoc dla alkoholików i ich rodzin;

f) propaganda walki z alkoholizmem i krzewienie idei wstrzeźliwości za pomocą odczytów wykładów, specjalnych publikacji, wystaw antialkoholowych i t. p.

g) gromadzenie i opracowywanie przy współudziale i pod kierownictwem Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi danych, dotyczących sprawy alkoholizmu;

h) wyjednanie u miarodajnych czynników przepisów prawnych, zmierzających do ograniczenia liczby zakładów sprzedaży alkoholu i innych przepisów, stwarzających podstawę dla całkowitej prohibicji.

W sprawie organizacji zarządu Sekcji postanowiono, iż na czele jej ma stać Rada, składająca się częściowo z reprezentantów administracji samorządowej, częściowo zaś ze stojących po za nią działaczy społecznych. Rada liczy 15 członków. Jej prezydjum stanowią: przewodniczący i dwaj zastępcy, wybrani przez ogół członków Rady. Czynności, związane z wykonaniem zadań Sekcji oraz uchwał Rady, załatwia biuro, posiadające swój personel urzędniczy.

Po dokonaniu pewnych poprawek projekt statutu Sekcji do walki z alkoholizmem zaakceptowano.

Z innych spraw na konferencji omawianych, wymienić należy propozycję Składnicy Abstynenckiej w Poznaniu urządzenia w Łodzi wystawy antialkoholowej. Wystawa obejmować będzie 8 działów: I, ogólny, II, Alkohol a choroby i śmiertelność, III, Wpływ alkoholu na umysł, IV Alkohol a zbrodnia, V, Alkohol a zwyrodnienie, VI, Wytwórczość i spożycie alkoholu, VII, Walka z alkoholizmem, VIII, Alkohol w sztuce. W chwili obecnej wystawę antialkoholową goszczą Katowice. W sprawie powyższej — uchwał wiążących nie powzięto, lecz postanowiono zbadać

uprzednio rodzaj i wartość eksponatów.

* * *

W związku z uchwałą konferencji z dnia 11-go września r. b. w sprawie urządzenia w Łodzi wystawy przeciwalkoholowej — Magistrat m. Łodzi delegował naczelnika Wydziału Statystycznego, p. Edwarda Rosseta, do Katowic, celem zwiedzenia goszczącej tam obecnie wystawy przeciwalkoholowej i zapoznania się z jej organizacją. Z odpowiedniego sprawozdania p. naczelnika Rosseta wynika, że lwia część eksponatów stanowią wykresy graficzne, oparte na statystykach urzędowych i prywatnych, przeważnie obcych. Stosunki na ziemiach polskich, w szczególności zaś w b. zaborze rosyjskim, są uwzględnione w nader szczupłej mierze. Z drugiej strony konieczna jest selekcja diagramów, gdyż część ich, oparta na danych z lat przedwojennych, często z ubiegłego stulecia, nie przedstawia dziś aktualnej wartości. Tak np. zupełnie nieaktualne są dane, zawarte w wykresie, obrazującym rozmiary umieralności niemowląt w różnych państwach. Według tych danych najniższa umieralność niemowląt wynosi około 11 proc. ogólnej liczby noworodków żywych, tymczasem kraje, przodujące na polu urządzeń opieki społecznej, jak Norwegja, Holandja, Anglja i t. d., wykazują już od szeregu lat o połowę blisko mniejszą umieralność niemowląt, a w Nowej Zelandji odsetek umierających w pierwszym roku dzieci nie wynosi 5 proc. Różnice pochodzą stąd, że wykres oparty jest na danych z przed dwudziestu zgorą lat. Również przestarzałe są diagramy, dotyczące spożycia alkoholu; stosunki w tej dziedzinie uległy w różnych krajach zmianie, jak o tem świadczy publikacja Międzynarodowego biura walki z alkoholizmem p. t. „Annuaire International de Statistique“ (Łozanna 1923). Uderza również brak danych, dotyczących skutków przeprowadzonej w ostatnich latach w Stanach Zjed-

noczonych Ameryki Północnej absolutnej prohibicji. Jestto bodaj największy brak wystawy, a jest tem dziwniejszy, że w licznych publikacjach zostały wszechstronnie oświetlone niezmiernie dodatnie skutki akcji amerykańskiej, jedna zaś z najcenniejszych prac z tej dziedziny, mianowicie gruntowna rozprawa p. Marty Küpperbusch, została częściowo przełożona na język polski. Nie brak jednak interesujących eksponatów, jak np. w dziale: alkohol a żyrodnienie, alkohol w sztuce, wpływ alkoholu na umysł. Nasuwają się przeto następujące wnioski: z propozycji urzędzenia w Łodzi wystawy przeciwalkoholowej należy zasadniczo skorzystać, ale wystawa w obecnym jej stanie jest dla Łodzi niewystarczająca i dlatego powinna być odpowiednio uzupełniona. Wypełnieniem luk mogłaby się zająć mająca wkrótce powstać Sekcja do walki z alkoholizmem, ewentualnie przy współudziale miejskiego Wydziału Statystycznego. W sprawie organizacji Sekcji odbył p. naczelnik Rosset konferencję z bawiącym w Katowicach wybitnym działaczem na polu walki z alkoholizmem, ks. Gałdyńskim, który wyraził uznanie dla poczynań przeciwalkoholowych samorządu łódzkiego oraz przyrzekł współpracę i pomoc.

— **O dopełnienie obowiązku szkolnego.** Po przeprowadzeniu przydziału działwy do szkół powszechnych dziennych i zreorganizowaniu tychże szkół, Komisja Powszechnego Nauczania przeprowadza obecnie przydział młodzieży do szkół wieczornych powszechnych, uzupełniających i doksztalcających. Jednocześnie Komisja Powszechnego Nauczania przystąpiła do rozpatrywania spraw, dotyczących niedopełnienia obowiązku szkolnego przez działwę, która w roku bieżącym nie stawiała się do zapisów. Zaznaczyć wypada, że kary za niedopełnienie obowiązku szkolnego są dotkliwe, bowiem art. 41 Dekretu o obowiązku szkolnym przewi-

duje karę aresztu do 5 dni lub grzywnę do 100 złotych.

W 6-ym roku istnienia w m. Łodzi obowiązku powszechnego nauczania Komisja Powszechnego Nauczania z całą stanowczością wymagać będzie od wszystkich mieszkańców niezwłocznego wypełnienia obowiązku oświatowego, zaś względem winnych będzie stosować najwyższy wymiar kary.

— **Jubileusz Pogotowia Ratunkowego.** W związku z przypadającym w r. b. jubileuszem 25-lecia istnienia Pogotowia Ratunkowego, delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej uchwaliła: 1) wydać jubileuszową broszurę o działalności Pogotowia; 2) umieścić w gmachu Pogotowia portret dr. Wł. Pinkasa, jako założyciela tej instytucji; 3) połączyć termin obchodu jubileuszowego z dniem uruchomienia wykończonych karetek samochodowych.

— **Nieuwzględniony protest.** Urząd Wojewódzki zawiadomił Magistrat, że złożony przez radnego dr. Szwajga protest w sprawie przejęcia przez miasto od Łódzkiego Chrześcijańskiego Tow. Dobrocz. Doma Starców i Kalek, pod warunkiem, zastrzeżonym przez to T-wo, że do Komitetu Doma wejdzie m. in. 12 przedstawicieli Rady Miejskiej — chrześcijan — nie został przez Województwo uwzględniony.

Odmowę swą opierają władze nadzorcze na fakcie, że Łódzkie Chrześc. Tow. Dobroczynności zofiarowało Magistratowi przejęcie Doma Starców i Kalek pod pewnymi warunkami, a w szeregu ich pod tym, że do Komitetu Doma mogą należeć tylko chrześcijanie. Skoro Rada Miejska warunki te akceptowała, to przez ten fakt zasadnicze prawa członków, wynikające z wyboru do Rady Miejskiej, w niezem ograniczone nie zostały. Poza tem Rada Miejska do Komitetu Doma delegować może nie tylko członków Rady, lecz także osoby z poza grona Rady Miejskiej.

— **Zatwierdzenie statutów podatkowych.** Urząd Wojewódzki zawiadomił Magistrat, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu zatwierdziło statut podatku miejskiego od spadków i darowizn, przyjęty przez Radę Miejską dnia 24-go stycznia r. b.

* * *

Urząd Wojewódzki zawiadomił Magistrat, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zatwierdziło statut podatku miejskiego od zbytku mieszkaniowego, uchwalony przez Radę Miejską dnia 18/VI. — 1924 r.

— **Ceny biletów w Teatrze Miejskim.** Zgodnie z wnioskiem Komisji Teatralnej, Magistrat zatwierdził na sezon bieżący następujące ceny biletów wstępu do Teatru Miejskiego:

Miejsca	Premjer.	Zwykłe	Zrzeszen.		Rob. i młodz.	
			zł.	zł.	zł.	zł.
Loże parter.	8	7.—	4.50	3.50	3.50	3.50
" I p.	6	5.—	3.—	2.50	2.50	2.50
Fotele od 1—9	8—6.50	6.50—5.50	4.50—3.25	3.50—2.75	3.50—2.75	3.50—2.75
" " 10—24	6—4.50	5.——3.	3.——2.	2.50—1.25	2.50—1.25	2.50—1.25
Balkon	4.50—2.	3.50—1.75	2.75—1.25	2.——1.—	2.——1.—	2.——1.—
Amfit. od 1—6	4.50—2.75	2.50—2.25	2.75—1.75	2.——1.50	2.——1.50	2.——1.50
" " 7—11	2,50—2.	2.——1.75	1.50—1.—	1.——0.75	1.——0.75	1.——0.75
Galerja 1—5	1.75—1.25	1.50—1.—	1.——0.50	0.50	0.50	0.50

— **Koncerty w parku miejskim.** Administracja Zjednoczonych Zakła-

dów Przemysłowych Scheiblera i Grohmana zwróciła się do Magistratu z prośbą o zezwolenie orkiestrze fabrycznej pod dyrekcją p. Thonfelda urządzania koncertów w parku miejskim „Zródlika“, w godzinach od 3—6 popoł. Koncerty takie byłyby poważną atrakcją kulturalną dla zamieszkałej w tej dzielnicy miasta ludności robotniczej. Magistrat wyraził swoją zgodę na projekt administracji fabryk Scheiblera i Grohmana, pod warunkiem, że wejście do ogrodu podczas koncertów będzie bezpłatne.

— **Posiedzenie komisji kanalizacyjnej.** Dnia 4-go b. m. odbyło się, pod przewodnictwem r. inż. Bątkowskiego, posiedzenie komisji kanalizacyjnej. Z ramienia Magistratu obecni byli pp. wiceprezydent inż. Wojewódzki, ławnik inż. Folkierski oraz naczelnik Oddziału Kanalizacji i Wodociągów, inż. Skrzywan.

Na posiedzeniu zatwierdzono w całości uchwały konferencji opiniodawczej, powzięte na posiedzeniu w dn. 16 lipca b. r. oraz skonstatowano, że tok prac przygotowawczych uzasadnia niezbicie wszelkie dane faktyczne, zawarte w referacie inż. Skrzywana, złożonym na konferencji opiniodawczej. Referat ten na posiedzeniu komisji uzupełniony został przez inż. Skrzywana i wyświetlony we wszystkich szczegółach.

W dalszym ciągu obrad komisja kanalizacyjna przyjęła z nieznacznymi zmianami statut komitetu kanalizacji i wodociągów, który to komitet posiadać będzie bardzo rozległe kompetencje, prowadząc całokształt prac przy zamierzonej budowie i eksploatacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych. W skład komitetu wchodzić będzie: 5 członków wybranych przez Radę Miejską, 2 przedstawicieli Magistratu i 3 obywateli miasta, powołanych przez Radę Miejską na wniosek Magistratu. Statut — po przyjęciu go przez komisję, skierowany będzie do Magistratu, a następnie przesłany do ostatecznej decyzji Rady Miejskiej.

— **Lekcje w nowych gmachach szkolnych.** W piątek, dnia 12 b. m. rozpoczęły się lekcje w nowym gmachu szkół powszechnych przy ul. Nowo Marysińskiej № 4. W gmachu tym czynnych jest 51 oddziałów. W poniedziałek 15 b. m. rozpoczęły się lekcje w nowym gmachu szkolnym przy ul. Cegielnianej 58, gdzie czynne są 28 oddziały.

— **Konsumcja elektryczności w Łodzi.** Z opracowanych przez Miejski Wydział Statystyczny materiałów do „Rocznika Statystycznego m. Łodzi za rok 1923”, czerpiemy poniższe dane o konsumcji elektryczności w m. Łodzi.

Spżycie całkowite energii elektrycznej wynosiło:

1918 rok —	8.832.913	kilowat-godzin
1919 „ —	16.841.046	„ „
1920 „ —	27.068.681	„ „
1921 „ —	37.419.803	„ „
1922 „ —	48.404.885	„ „
1923 „ —	43.672.694	„ „

Zestawienie powyższe daje obraz znakomitego wzrostu spżycia elektryczności w ostatnich latach. W okresie 1918—1922 konsumcja elektryczności powiększała się z roku na rok o równe prawie 10 milionów kilowat-godzin, tsk, iż wzrosła z 8,8 milj. w 1918 roku do 48,4 milj. kwg. w 1922 r., czyli niemal sześciokrotnie. W roku ubiegłym zaznaczył się spadek spżycia, co przypisać należy przesileniu gospodarczemu i związanemu z niem zmniejszeniu zużycia elektryczności przez silniki.

Uwydatnia to lepiej poniższe zestawienie, obrazujące w odsetkach konsumcję elektryczności 1) do silników i 2) do oświetlenia:

	do silników	do oświetlenia
1918 rok —	67,7	32,3
1919 „ —	70,2	29,8
1920 „ —	81,0	19,0
1921 „ —	84,3	15,7
1922 „ —	83,6	16,4
1923 „ —	77,2	22,8

Z przytoczonych wyżej danych wynika, że w okresie pomyślnego stanu gospodarczego konsumcja elektryczności do silników stanowi około

84 proc. ogólnej konsumcji (lata 1921/22). Spżycie do oświetlenia stanowi wówczas około 16 proc. ogólnej konsumcji. Ustosunkowanie to zmieniło się w roku ubiegłym pod wpływem czynników, o których już wyżej była mowa. Udział procentowy spżycia do silników spadł do 77%, konsumcja do oświetlenia stanowiła blisko 23% ogólnej konsumcji.

Zwrócić wypada uwagę na liczby, dotyczące poszczególnych gałęzi spżycia elektryczności do oświetlenia.

Konsumcja elektryczności do oświetlenia w okresie 1918—1923 wzrastała, podobnie jak i konsumcja do silników, acz — co jest zresztą rzeczą zupełnie zrozumiałą — w znacznie powolniejszym tempie. Ewolucję wzrostu konsumcji do oświetlenia ilustrują poniższe cyfry. Na każde 100 kilowat-godzin spżycia elektryczności do oświetlenia w 1918 r. przypadało: w 1919 roku — 175,7, w 1920 roku — 179,3, w 1921 r. — 204,4, w 1922 roku — 276,7, w 1923 roku — 347,8. W rozpatrywanym czasokresie stwierdzamy zatem przeszło trzykrotny wzrost spżycia elektryczności do oświetlenia.

Z poszczególnych pozycji największy wzrost, bo czterokrotny, wykazuje konsumcja prywatna. Spżycie elektryczności do oświetlenia alie i placów wzrosło od 1918 r. do 1923 roku o 82,5 proc., a więc niemal podwoiło się. Najmniejszy wzrost, około 40 proc., wykazuje w tym czasokresie spżycie elektryczności do oświetlenia instytucyj i biur zarówno rządowych, jak i miejskich.

W roku ubiegłym konsumcja elektryczności do oświetlenia instytucyj i biur miejskich stanowiła 1,5 proc. ogólnej konsumcji, do oświetlenia instytucyj i biur rządowych — 5,5 proc., do oświetlenia alie i placów — 2,6 proc., prywatna konsumcja do oświetlenia — 90,4 proc.

— **O uprawnieniu na elektrownię łódzką.** W dn. 11 i 12 b. m. bawili w Warszawie z ramienia Magistratu pp. wiceprezydent inż. W. Woje-

wódzki, adw. Zelazowski, inż. Brzozowski i inż. Berliner w celu rozpatrzenia i uzgodnienia z przedstawicielami Ministerstwa Robót Publicznych projektu uprawnienia rządowego na elektrownię łódzką. Odbyto w tej sprawie szereg konferencji w Wydziale Elektrycznym Ministerstwa Robót Publicznych, w których wyni-

ku, po dokonaniu pewnych zmian, uzgodniono definitywnie projekt uprawnienia z obowiązującą ustawą elektryczną. Uzgodniony projekt uprawnienia wraz z umową pomiędzy miastem a koncesjonariuszem — skierowane będą obecnie do Magistratu, poczem wejdą pod ostateczne obrady Rady Miejskiej.

RUCH SŁUŻBOWY.

Zaangażowani.				
Data zaangaż. 1924 r.	Nazwisko i imię	Wydział Oddział	Stanowisko	
1/VII.	Wlankowski L.	Wydz. Budownictwa	djetariusz	
"	Błaszczyński E.	" Op. Społecz.	"	
4/VII.	Zajęzkowski W.	" Statystyczny	"	
5/VII.	Draże Aleksander	" "	"	
7/VII.	Nowierska Zofia	" Gospodarczy	"	
"	Bernard Miecz	Urząd Rozjemczy	"	
10/VII.	Górny Konst.	Wydz. Podatkowy	"	
16/VII.	Borska Janina	" Budownictwa	"	
17/VII.	Jang Zenon	" "	"	
21/VII.	Derkowski Henryk	" "	"	
"	Berliner Jerzy	" "	"	
29/VII.	Siminowicz Eol.	" "	"	
"	Kowalcwski Symf.	" "	"	
Zwolnieni.				
Data zwolnienia 1924 r.	Nazwisko i imię	Wydział Oddział	Stanowisko	Powód zwolnienia
14/VII	Trąbceżyński Jan	Wydz. Budown.	kierownik	na własne żądanie
Przeniesieni.				
Data przenies. 1924 r.	Nazwisko i imię.	z	do	
1/VII.	Jakubowski Bron.	Oddz. do spr. ogóln.	Centraln. Ekspedycji	

Z życia miast polskich.

Roboty dla bezrobotnych w Warszawie.

Wydział techniczny Magistratu opracował program robót dla bezrobotnych, jakie mogą być prowadzo-

ne w ciągu bieżącego miesiąca. Przedewszystkiem więc prowadzone są roboty ziemne na dwudziestu kilku ulicach na przedmieściach. Przy robotach tych, których koszt oblicza się na 78,000 zł. znalazło pracę 647 robotników. Następnie około 1000 robotników będzie mógł zatrudnić

dział ogrodniczy przy robotach w ogrodach miejskich oraz na zielenicach ulicznych. Najważniejszą z tych robót jest plantowanie terenu dla przyszłego parku na stokach Cytadeli. Przy tej robocie otrzyma pracę około 250 robotników. Koszt robót, objętych planem działu ogrodnictwa, oblicza Magistrat na 114,000 zł.

Dodatek mieszkaniowy dla pracowników miejskich.

Magistrat warszawski zdecydował, aby pracownikom miejskim przyznać dodatek mieszkaniowy na tych samych zasadach, na jakich pobierają go funkcjonariusze państwowi. Dodatek ten będzie wypłacony pracownikom miejskim wstecz od czerwca r. b.

Łaźnia ludowa w Radomiu.

Miasto Radom postanowiło przejąć od ministerstwa spraw wewnętrznych rozpoczęty przez naczelną nadzwyczajną komisariat dla spraw walki z epidemjami niewykończony budynek łaźni w parku Kościuszki pod następującymi warunkami: miasto ukończy budowę łaźni z własnych funduszy; opłata za kąpiele będzie oznaczona przez magistrat w takiej wysokości, aby z łaźni mogły korzystać najszerze warstwy ludności.

Wynik wyborów do rady miejskiej w Płocku.

Ustalone zostały ostateczne wyniki wyborów, jakie miały miejsce dnia 7-g. b. m. w Płocku. Do rady miejskiej z listy № 1 (przodmieście „Radziwie”) wybrany został 1 radny; z listy № 2 (P. P. S.)—8, z listy № 3 (N. P. R.)—2; z listy № 6 (mieszczanka, narodowa)—10; z listy № 7 (żydzi asymilatorzy)—4 mandaty; z listy № 10 (żydzi post. demokr.)—1; lista № 5 (komunistyczna)—nie zdobyła żadnego mandatu; również odpadła lista Bundu.

Podatek od przedmiotów zbytku

W Warszawie wprowadzony został podatek miejski od przedmiotów zbytku. Opodatkowaniu podlegają przeznaczone dla wygody osobistej samochody, motocykle, ekwipaże, konie do obsługi tych ekwipaży i wierzchowce.

Ruch wydawniczy.

„Samorząd Miejski“.

„Samorządu Miejskiego“ organu Związku Miast Polskich, redagowanego przez dyrektora biura tegoż Związku, Henryka Grotowskiego, świeżo ukazał się zeszyt 7-9 za miesiąc lipiec-wrzesień r. b. i zawiera następującą obfitą i urozmaiconą treść: 1) Prof. A. Sulgowskiego „O reformie prawa wyborczego do ciał ustawodawczych, a także do ciał samorządowych, a w szczególności miejskich“; 2) Dr. Stanisława Nowaka „Uwagi nad projektem ustawy o gminie miejskiej“; 3) Stefana Rzępkiewicza „Zamknięcia rachunkowe związków komunalnych a wymagania statystyki“; 4) Dr. J. Polaka „Stan higieniczny miast polskich (według ankiety, przeprowadzonej przez Związek Miast Rzeczypospolitej Polskiej w roku 1922)“; 5) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17. VI. 24 r. o obowiązku pokrywania wydatków przez związki komunalne; 6) tekst czechosłowackiej ustawy z d. 12 sierpnia 1921 r. o tymczasowym uregulowaniu gospodarki finansowej gmin i miast z prawem municypalnym“; 7) skrowidz ustaw i rozporządzeń za czas od 1/V — 1/VII 24 r.; 8) Skrowidz rzeczowy druków Sejmu za czas od 15. IV. — 1. VII. 24 r.; 9) Kronikę „Z życia miast“; 10) wspomnienie pośmiertne o ś. p. Janie Kantym Federowiczu; 11) Nowy dział czasopism: przegląd czasopism krajowych; 12) komunikaty.

Obwieszczenie.

Magistrat m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że Minist. Spraw Wewnętrznych reskrytem № Sm. 4070/24 z dn. 11. 8. 1924 r. zatwierdziło uchwałę Rady Miejskiej z dn. 15. 5. 1924 r. o poborze na rzecz m. Łodzi podatku od lokali za r. 1924 w następującej wysokości w stosunku do zasadniczego komornego z miesiąca czerwca 1914 r., przeliczonego na złote według kursu 1 rb. \equiv 2,66 zł.:

- a) $1\frac{1}{2}\%$ zasadniczego komornego od lokali, których komorne w czerwcu 1914 r. wynosiło ponad 150 — rb. do 300.— rb. rocznie,
- b) 3% zasadniczego komornego od lokali, których komorne w czerwcu 1914 r. wynosiło od rb. 301.— do rb. 800.— rocznie,
- c) $4\frac{1}{2}\%$ zasadniczego komornego od lokali, których komorne w czerwcu 1914 r. przekraczało rb. 800.— rocznie.

Podając powyższe do wiadomości, Magistrat m. Łodzi równocześnie komunikuje, że w myśl powołanej uchwały Rady Miejskiej m. Łodzi od pomienionego podatku wolne są lokale, za które wysokość zasadniczego komornego nie przekraczała w m. czerwcu 1914 r. — r. 150.— rocznie, tudzież pomieszczenia związków zawodowych i stowarzyszeń kulturalno-oświatowych, pracowniczych i robotniczych oraz pomieszczenia spółdzielni robotniczych i wytwórni przy tych spółdzielniach.

Łódź, dn. 13 września 1924 r.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent (—) M. Cynarski.

Przewodniczący Wydziału (—) J. Kulamowicz.

Obwieszczenie.

Magistrat m. Łodzi podaje niniejszem do wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskrytem z d. 11. 9. 1924 r. № 4073/24 zatwierdziło uchwałę Rady Miejskiej m. Łodzi z dnia 6. XII. 1923 r. o poborze dodatków do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków i przetworów wódczanych i spirytusowych w wysokości: 100% opłaty państwowej od patentu na wyrób i 200% opłaty państwowej od patentu na sprzedaż.

Łódź, dnia 13 września 1924 r.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent (—) M. Cynarski.

Treść numeru 39-go:

Stan higieniczny miast polskich.—

Budowa portu w Gdyni,—

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Głównej Kasy Miejskiej za czas od 1/IV do 30/VI 1924 r.—

Obwieszczenia i okólniki.

Okólnik № 48 w sprawie organizacji służby prasowej w Magistracie m. Łodzi.— Okólnik

№ 49 w sprawie gruntownego zaznajomienia się wszystkich Wydziałów i Oddziałów

Magistratu m. Łodzi z treścią Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 17/IV 24 r.

Kronika miejska.**Ruch służbowy.—****Z życia miast polskich.—****Ruch wydawniczy.****Licytacje przymusowe.**

Wydział Podatkowy Magistratu m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 24 września 1924 roku odbędą się licytacje przymusowe ruchomości niżej podanych osób za niewpłacone podatki: Lewi L., Piotrkowska 21, towar. Lewin, Piotrkowska 22, biblioteka. Lenga H., Zakątna 30, tremo. Lachman, N.-Cegielniana 22, tremo. Chabański J., Cmentarna 8, maszyna do szycia. Fiszman B., Konstantynowska 31, 2 kapy. Jarkiewicz. Cymera 11, komoda. Jakubowicz, Aleksandrowska 48, kredens. Gutman, Pańska 1, 2 kapy. Goldsztajn, Wólczańska 41, kredens. Gerszel, Bałuty-Szarka 8/5, zegar. Hamer, Gdańska 37, zegar. Hołuchowski, Szkolna 7, stół. Borensztajn, Pańska 29, stolik. Kryształ, Pomorska 5, krzesło. Karsch, Zgierska 104, prasa do kopjowania. Korn, Piotrkowska 26, stół. Grodzieński, Cegielniana 12, zegar. Epsztajn, Zawadzka 4, otomana. Gastfond, Wólczańska 2, obrus. Wajnberg Ewa, Północna 12, tremo. Altmanow, Szopena 1, kredens i konewnik. Groskopf, Lipowa 27, zegar. Wilczak Gecel, Kilińskiego 49, biurko i 2 fotele. Szpiro, Piotrkowska 25, towar. Izbicki M., Nowomiejska 20, towar. Pacanowski, Pomorska 10, kołdra. Falke, Pomorska 8, tremo. Rosenblatt, Cegielniana 51, kasa, otomana, biurko, garderoba, otomana, toaleta. Manela, Wschodnia 6, otomana i toaleta. Borensztajn, Kamienna 11, otomana, fortepjan, kredens. Meyerson, Cegielniana 70, szafa, bielizniarka, umywalka, maszyna do szycia, kredens, otomana i zegar. Karmazyn, Południowa, 2 pianino. Ginsberg, Cegielniana 54, palto i ubrania. Kotlicki, Wschodnia 55, stół.

Dnia 25 września 1924 roku o godz. 9 ej rano: Lenkińskiego. Piotrkowska 107, lustro. Basman, Piotrkowska 54, towar. Lautenberg, Narutowicza 21, stolik. Kraman, Al. Kościuszki 27, kredens. Groskopf, Sienkiewicza 29, zegar. Kon, 6 go Sierpnia 36, 1 kredens. Goldberg, Rokicińska 30, kredens. Kaszkiewicz, Nowa 34, bufet. Fajtłowicz, Gdańska 68, stół i biurko. Finkelsztajn, Wólczańska 43, zegar. Kantorowicz, 6-go Sierpnia 26, tremo. Dobrecki, Pańska 54, zegar. Jelen, Sienkiewicza 50, biurko. Lewkowicz S., Wesola 4, 2 szafy. Sołowiejczyk, 44, fotel i 2 krzesła. Znamirowski H., Napiorkowskiego 46, maszyna. Gold, Piotrkowska 82, towar. Wiszlicki, Pańska 54, pianino. Wajnstadt Kilińskiego 71, kostjum. Wajnrauch, Kilińskiego 86, tremo. Kacenbogen, Kilińskiego 120, zegar i tremo. Kowalczyk, Przędzalniana 38, szafka. Znamirowski, Pańska 43, 3 krzesła. Rumona, Pańska 143, urządzenie biura. Makówka, Andrzeja 7, 1500 butelek wódki. Lapaty, Przejazd 14, półbuty. Francman Wodna 19, 2 szafy, otomana, kredens. tremo. Wajs, Traugutta 6, towar.